

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 13 maart 2008
Ons kenmerk 11/5.3/2008003059
Behandeld door de heer A. Venekamp (0592) 36 52 28
Onderwerp: Informatie omtrent nieuwe Drentse kaart Wet ammoniak en veehouderij

Geachte voorzitter/leden,

Inleiding

Op 19 april 2007 hebben wij u een brief, kenmerk 16/5.8/2007004659, gezonden over de voorgenomen projectmatige aanpak van de aanpassing van de Drentse kaart Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Via deze brief willen wij u op de hoogte stellen van de vorderingen die zijn gemaakt en van de ambities die wij hebben om het project te doen slagen.

Projectplan

Als bijlage bij deze brief hebben wij het projectplan Aanpassen van de kaart Wet ammoniak en veehouderij gevoegd. Dit projectplan is op 5 maart 2008 in de stuurgroep Wav besproken en vastgesteld. In het projectplan zijn alle (rand)voorwaardelijke zaken opgenomen waarmee in het proces, om te komen tot een nieuwe kaart Wav, rekening moet worden gehouden. Zo treft u daarin bijvoorbeeld informatie aan over de doelstelling, de communicatie, het tijdpad en de personele invulling van de stuurgroep en de projectgroep.

Zoals in de eerder aangehaalde brief van 19 april aan u is meegedeeld, is bij de bezetting van de stuurgroep en de projectgroep gezocht naar deelnemers vanuit de meest betrokken (mede)spelers in het veld. Zowel de LTO Noord, DAJK, Milieufederatie Drenthe en de Drentse gemeenten nemen deel aan het project. Via de inbreng van al deze organisaties en enkele andere die zij mede vertegenwoordigen, hopen wij te komen tot een breed gedragen advies ten aanzien van de invulling van de Drentse kaart Wav.

Onze ambitie is om u in het najaar van 2008 een advies te doen toekomen over de manier waarop de Drentse kaart Wav het beste kan worden aangepast. Wellicht ten overvloede merken wij op dat op grond van de wet wij niet aan een einddatum gebonden zijn. Het enige dat bij wet is bepaald, is dat de huidige Drentse kaart Wav geldig blijft tot op het moment dat u een besluit hebt genomen. Desondanks willen wij het proces zo spoedig als mogelijk doorlopen hebben.

Presentatie

Naar onze mening is het goed om de informatie die wij u met deze brief doen toekomen toe te lichten in de vorm van een presentatie. Vandaar dat op ons verzoek in de vergadering van de commissie Omgevingsbeleid op 20 februari jl. de afspraak is gemaakt om in de vergadering van 21 mei 2008 een presentatie te verzorgen. De projectleider, de heer A. Venekamp van de afdeling Duurzame Ontwikkeling, zal u dan verder informeren over de stand van zaken. Ook bent u dan uiteraard in de gelegenheid om uw vragen te stellen en/of uw opmerkingen mee te geven aan de heer Venekamp.

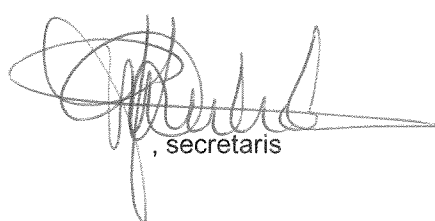
Afsluiting

Wij hebben vertrouwen in een goede afloop van het project dat hiermee in gang is gezet. In gezamenlijkheid met de maatschappelijk betrokken spelers wordt in goede harmonie gezocht naar een objectieve en goed uit te leggen manier om te komen tot de aanwijzing van de juiste zeer kwetsbare gebieden binnen Drenthe. Achter de schermen wordt getracht in alle rust te komen tot het brede en maatschappelijk gedragen advies dat in het najaar van 2008 aan u zal worden aangeboden. Waar mogelijk en waar nodig zullen wij u informeren over de voortgang binnen het project.

Wij vertrouwen erop u hiermee voorlopig voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

 , secretaris

 , voorzitter

Bijlage(n):
jk/coll.

WerkWIJzer

Fase 2: Voorbereiden

Projectplan: Aanpassen van de kaart Wet ammoniak en veehouderij

Documentinformatie

(Gedelegeerd) opdrachtgever : G. Gjaltema (teamleider Integraal Bodembeleid)

Projectleider : Arnout Venekamp

Paraaf goedkeuring : Datum:
stuurgroep/opdrachtgever

Documenthistorie

Versie : 1.5 Datum: 5 maart 2008

Besproken met : R. Munnikma Datum: 3 december 2007
Projectgroep Wav 15 januari 2008

Commentaar door : R. Munnikma Datum: 3 december 2007
Projectgroep Wav 15 januari 2008
Projectgroep Wav 07 februari 2008
Stuurgroep Wav 05 maart 2008

Wijzigingen doorgevoerd : A. Venekamp Datum: 16 januari 2008
08 februari 2008
05 maart 2008

Dit document wordt onder de volgende personen verspreid

- Teamcoördinator bodembescherming (ter informatie en advies)
- Manager Milieu, Water en Bodem (ter informatie)
- Projectgroep (ter bespreking)
- Stuurgroep (ter bespreking en goedkeuring)
- Provinciale staten (ter informatie)

1. Omgeving (zij)

1.1. Aanleiding en achtergrond

Teveel uitstoot van ammoniak is schadelijk voor de natuur. Om de natuur te beschermen tegen de overmatige ammoniakbelasting is wetgeving opgesteld, voornamelijk gericht op veehouderijbedrijven. Op nationaal niveau zijn generieke maatregelen in het vooruitzicht gesteld via het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting). Het besluit is inmiddels definitief, maar het besluit is nog steeds niet in werking getreden.

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is de nationale invulling van het aanvullende c.q. gebiedsgerichte spoor om de ammoniakuitstoot te reguleren. Op 8 mei 2002 is de eerste Wav in werking getreden en op basis daarvan heeft GS van Drenthe op 3 februari 2004 de Drentse kaart Wav vastgesteld. Op 14 december 2004 is de Drentse kaart Wav op onderdelen aangepast (na ingediende bezwaren). Deze laatste genoemde kaart is nog steeds van kracht tot het moment dat een nieuwe kaart is/wordt vastgesteld.

Landelijk (ook binnen Drenthe) is de nodige discussie ontstaan over de gevolgen van de Wav voor de bestaande veehouderijen. Vandaar dat na een lange bestuurlijke en politieke discussie de Wav is aangepast. Op 31-10-2006 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de voorstellen en op 13-02-2007 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wijzigingen. Het gevolg is dat op basis van de nieuwe Wav, in werking getreden op 1 mei 2007, een nieuwe Drentse kaart Wav moet worden opgesteld. Deze kaart moet worden voorbereid door Gedeputeerde Staten (GS) en wordt, in tegenstelling tot wat in de oude wet was bepaald, uiteindelijk vastgesteld door Provinciale Staten (PS).

1.2. Krachtenveldanalyse

Er spelen binnen dit project verschillende belangen. De belangen vallen hoofdzakelijk uiteen in landbouwbelangen en natuur- en milieubelangen. Vanuit de natuur- en milieuorganisaties staat de bescherming en de ontwikkeling van de natuur bovenaan de agenda. Voor de organisaties die zich richten op het landbouwbelang (met name LTO Noord) is de (economische) ontwikkeling van hun eigen sector van groot belang. Naast genoemde partijen hebben ook anderen (in)directe belangen bij de totstandkoming van de Wav-kaart. Dit zijn in ieder geval individuele veehouders, gemeenten, particuliere boseigenaren en overige lokale afdelingen van belangenbehartiging voor natuur en milieu of specifieke veehouderijsectoren.

De provincie heeft tot taak om beide belangen in samenhang tot elkaar te bezien. Enerzijds wil de provincie landbouwstructuur binnen Drenthe behouden en versterken en ontwikkeling c.q. groei binnen de veehouderijsector is daarbij van belang. Anderzijds wil de provincie ook de bestaande natuur blijvend beschermen en verder ontwikkelen. De provincie heeft tot taak om te zorgen voor een robuuste en kwalitatief goede natuur. Daartoe zijn ook Europese en landelijke verplichtingen in het kader van Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur (EHS) opgelegd.

Binnen dit veld van verschillende belangen moet in gezamenlijkheid worden geopereerd. Het eindresultaat moet een voor alle partijen acceptabele uitkomst zijn van het proces. De externe partijen die binnen Drenthe belang hebben bij de ontwikkeling van de natuur in Drenthe en de ontwikkeling

van de veehouderijsector worden daarom actief betrokken bij het proces. In ambtelijke vooroverleggen met de Milieufederatie Drenthe is afgesproken dat zij de belangen behartigen namens de overige Drentse natuur- en milieuorganisaties. Met de LTO-Noord is afgesproken dat zij dat zullen doen voor de diverse veehouderijsectoren die voorkomen binnen Drenthe. Deze afspraken zijn gemaakt om de projectgroep niet te groot te laten zijn/worden, zodat het slagvaardig kan opereren. Daarbij is wel nadrukkelijk het voorbehoud gemaakt dat iedere belanghebbende organisatie de mogelijkheid moet hebben om aanwezig te zijn bij een projectgroepvergadering waarbij zijn of haar belang rechtstreeks wordt geraakt. Deze mogelijkheid zal in voorkomende gevallen dan ook zeker worden geboden.

1.3. Beleidsinhoudelijke omgeving

De Wet ammoniak en veehouderij is opgesteld ten behoeve van het terugdringen van ammoniakemissies uit de stallen van veehouderijbedrijven. In combinatie met het de AMvB Huisvesting moet het zorgdragen voor een daling van de te hoge ammoniakemissie in Nederland. Omdat de ammoniakemissies bij te hoge concentraties schadelijk zijn voor het behoud en de ontwikkeling van specifieke natuurwaarden. Verschillende aspecten spelen vervolgens een rol bij de specifieke Drentse situatie.

Recentelijk heeft de provincie Alterra onderzoek laten verrichten naar de stand van zaken rondom stikstof binnen Drenthe en de effectiviteit van de het gevoerde en te voeren beleid¹. Uit de modelstudie komt naar voren dat de totale ammoniakemissie vanuit de Drentse landbouw in 2004 7,4 kton NH₃ bedroeg. Hiermee wordt voldaan aan de norm van de provinciaal versleutelde NEC-norm van 7,8 kton NH₃ voor 2010, maar wordt het nationaal (in het Nationaal Milieubeleid Plan 4) gestelde doel van 6,1 kton NH₃ met circa 25% overschreden. De Europese NEC-norm is het enige officieel geldende Europese emissieplafond en bedraagt voor Nederland in totaal 128 kton NH₃. Overigens worden op dit moment overleggen gevoerd ten aanzien van de te stellen normen voor het jaar 2020. Daarnaast blijkt uit de studie ook dat de kritische stikstofdepositie in ruim driekwart van het natuurareaal wordt overschreden, met gemiddeld 321 mol N per ha/jaar. Het onderzoek toont daarmee aan dat met name de te beschermen verzuring gevoelige natuurgebieden in hoge mate worden belast. Een belangrijke constatering die hierbij moet worden gedaan is dat Drenthe veel last ondervindt van de te hoge achtergronddepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden binnen Drenthe wordt overheerst door de bijdrage vanuit de achtergronddepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden kan worden uitgesplitst in de volgende delen:

- o 40 % NH₃ van landbouw buiten Drenthe;
- o 33% NO_x (niet-landbouw) van binnen en buiten Drenthe;
- o 27% NH₃ afkomstig van landbouw uit Drenthe.

De laatste 27% is vervolgens op te splitsen naar 16% vanuit puntbronnen (stallen en opslagen) en 11% vanuit oppervlaktebronnen (uitrijden van mest). De invulling van de Wet ammoniak en veehouderij binnen de provincie Drenthe spitst zich daarmee toe op een deel van de 16% die hierboven is aangegeven.

Met het bovenstaande is aangetoond dat de stikstofproblematiek in Drenthe nog steeds in hoge mate speelt, maar dat de invloed van de Drentse landbouwemissie vanuit de stallen moet worden gezien in het licht van de hoge achtergronddepositie. De invulling van de Wav komt tegemoet aan slechts een deel van de totale invloed op de te beschermen natuurgebieden.

---

¹ *Effectiviteit integraal stikstofbeleid in de provincie Drenthe*, J. Kros, T.J.A. Gies, W. de Vries en J.C. Voogd, 2007, Wageningen. Alterra-rapport1570.

2. Structuur (het)

2.1. Projectbeschrijving

Opstellen van een nieuwe Drentse kaart Wet ammoniak en veehouderij die voldoet aan de eisen en criteria van de per 1 mei 2007 in werking getreden Wet ammoniak en veehouderij.

2.2. Definitie van het project

2.2.1. Doelstelling(en) van het project

Het project moet leiden tot een advies van de stuurgroep aan GS. Het advies van de stuurgroep bestaat uit een afwegingskader dat aangeeft hoe kan worden omgegaan met de inhoud van de Wav en een beschrijving van de gevolgen die dat met zich brengt. Het advies zal vergezeld gaan van kaarten waarop de zeer kwetsbare gebieden staan weergegeven. Door de brede samenstelling van de stuurgroep en de projectgroep is het doel ook om te komen tot een gezamenlijk inhoudelijk gedragen advies.

2.2.2. Resultaatbeschrijving

Het uiteindelijke projectresultaat bestaat uit een voorstel/advies van de stuurgroep aan GS. Dit voorstel omvat een ontwerpbesluit met bijbehorende kaarten, waarop alle op grond van de Wav zeer kwetsbare gebieden binnen Drenthe staan weergegeven. Het voorstel bevat tevens de inhoudelijke beschrijving van afwegingen die zijn gemaakt tijdens het proces en de gevolgen van de gemaakte keuzes voor de natuur en de veehouderijsector.

Er zal één overzichtkaart worden gemaakt en meerdere detailkaarten, zodat de effecten van het voorstel voor een ieder goed inzichtelijk zijn. Ook zal een internetapplicatie voor de provinciale website gereed worden gemaakt, om zodoende iedereen op interactieve wijze inzicht te verschaffen in de gevolgen van het voorstel op perceelsniveau. De kaart wordt overigens pas op het internet geplaatst op het moment dat door GS over het voorstel is besloten en de tervisielegging start.

Na aanbidding van het eindresultaat aan GS zal GS een eigen ontwerpbesluit nemen en ter visie leggen. Het ontwerpbesluit wordt tezamen met de eventuele inspraakreacties aan PS aangeboden. PS zal vervolgens een besluit moeten nemen over de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden binnen Drenthe.

2.2.3 Benodigde producten

Producten

No.	Product	Doel/nut	Door wie	Criteria
1	Beschrijving van eindresultaat	Gemaakte keuzes en afwegingen binnen het proces beschrijven en toelichten.	Projectgroep; (A. Venekamp)	
2	Kaart met zeer kwetsbare gebieden	Inzichtelijk maken waar de gebieden liggen die op grond van de Wav beschermd zullen worden.	Projectgroep (M. van Burg)	
3	GS-nota	Uitkomsten van het project aan het college van GS voorleggen met een advies over de te nemen vervolgstappen	A. Venekamp i.o.m. Stuurgroep	

Deelproducten

Product no.	No.	Deelproduct	Doel/nut	Door wie
1		Plan van aanpak (proces en inrichting)	Voraf duidelijkheid en overeenstemming verkrijgen over de manier waarop het project wordt voorbereid en ingericht.	Projectgroep (A. Venekamp)
2		Communicatieplan	Afspraken vastleggen over de wijze waarop over dit project wordt gecommuniceerd naar belanghebbenden en media.	Projectgroep (S.J. Boer)
3		Inhoudelijke plan van aanpak, incl. stroomschema	Document waar de overwegingen en de gemaakte afspraken tussen partijen in worden beschreven. Beschrijving van inhoudelijke visie van betrokkenen op interpretatie en invulling van de wettelijke criteria. Stroomschema om de te nemen stappen helder in een oogopslag te kunnen zien.	Projectgroep (A. Venekamp)
4		Basiskaart EHS	De provinciale EHS vormt de basis van de kaart die moet worden gemaakt, omdat ligging binnen de EHS een voorwaarde is voor een natuurgebied om beschermd te kunnen worden/blijven. De kaart is door GS op 18 december 2007 vastgesteld en deze wordt in het verdere traject gebruikt.	Projectgroep
5		Vegetatiekaart	De Drentse vegetatiekaart gecombineerd met de huidige geldende Wav-kaart geeft een beeld van gebieden welke in meer of mindere mate gevoelig zijn voor verzuring.	Projectgroep (M. van Burg)

6		Natuurdoeltypenkaart	De Drentse natuurdoeltypenkaart gecombineerd met de huidige geldende Wav-kaart geeft een beeld van natuurdoeltypen die zijn en/of worden gerealiseerd binnen de huidige Wav-gebieden.	Projectgroep (M. van Burg)
7		50 hectare kaart	Gebieden kleiner dan 50 hectare worden o.g.v. de Wav niet aangemerkt als zeer kwetsbaar, tenzij meerdere voor verzuring gevoelige Rode Lijstsoorten voorkomen. Oppervlakte is dus een selectie criterium. Deze kaart zal zichtbaar maken welke gebieden kleiner zijn dan 50 hectare.	Projectgroep (M. van Burg)
8		Rode lijstsoorten kaart	Overzicht van inventarisatiegegevens gecombineerd met de huidige geldende Wav-kaart voor gebieden die kleiner zijn dan 50ha. Voorkomen van meerdere soorten kan een gebied alsnog beschermde status opleveren.	Projectgroep (M. van Burg)
9		Kaart met de 'afgevallen' Wav-gebieden	Inzichtelijk maken welke gebieden ten opzichte van de oude kaart Wav (d.d. 14-12-2004) zijn komen te vervallen.	Projectgroep (M. van Burg)
10		Inhoudelijke beschrijving van keuzes afgevallen gebieden	Beschrijving van de redenen en de afwegingen die binnen het project zijn gemaakt en hebben geleid tot het niet op de kaart komen van gebieden.	Projectgroep (A. Venekamp/ A. Dijkstra)
11		Praktijkbeschouwing, uitwerking plannen in de praktijk	Op basis van bekende en berekende gegevens beschrijven wat de gevolgen zijn voor natuur en landbouw bij de voorgestelde conceptkaart Wav.	Projectgroep (A. Venekamp)
12		Eindconcept van de kaart met de aan te wijzen zeer kwetsbare gebieden	Na alle afwegingen te hebben gemaakt is duidelijk geworden welke gebieden wel en niet moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar. Deze kaart is het concept, zoals dat wordt aangeboden aan (incl. beschrijvende toelichting) GS	Projectgroep (M. van Burg)

2.2.4. Reikwijdte project

Ten aanzien van de geografische reikwijdte geldt dat de kaart wordt gemaakt voor de gehele provincie Drenthe. Daarnaast heeft de kaart ook (beperkte) invloed op de aan de provincie Drenthe grenzende provincies Overijssel, Groningen en Friesland en de daarbinnen gelegen grensgemeenten.

Natuurgebieden die op de Drentse kaart Wav voorkomen hebben een beschermende werking in een straal van 250 meter rondom het aangewezen gebied. Deze zone van 250 meter overschrijdt in sommige gevallen de provinciegrens. Hierdoor kunnen in de genoemde provincies beperkingen ontstaan voor de vestiging, dan wel uitbreiding van veehouderijen. De betrokken naburige provincies

en gemeenten worden van het voorstel en het besluit op de hoogte gesteld en kunnen als belanghebbende hun zienswijze inbrengen.

De impact van het project op de organisatie kan op voorhand moeilijk worden ingeschat. Met een aantal zaken moet echter wel rekening worden gehouden. De ammoniakdiscussie binnen Drenthe is over het algemeen een gevoelige. Tegen de vorige kaart Wav zijn ruim 90 zienswijzen ingediend en 30 bezwaarschriften. Ook zijn zeven beroepen ingesteld bij de Raad van State. Deze aantallen zorgen voor een stevige ambtelijke last, omdat iedere individuele reactie moet worden voorzien van een inhoudelijk antwoord. De verwachting is echter dat minder zienswijzen te verwachten zijn om dat het proces in gezamenlijkheid met betrokken belangenbehartigers wordt doorlopen.

Het project heeft in de interne organisatie ook een grote reikwijdte. Het project kent belangen die binnen verschillende afdelingen worden behartigd. Er is goede afstemming nodig tussen diverse afdelingen en teams. Voor de projectgroep zijn alle mogelijk betrokken, toenmalige productgroepen benaderd om aan te schuiven als lid van de projectgroep, dan wel als agendalid op te treden.

2.2.5. Randvoorwaarden, uitsluitingen en beperkingen

2.2.5.1 Randvoorwaarden

De huidig geldende kaart Wav (van 14 december 2004) dient als uitgangspunt voor de nieuw op te stellen kaart Wav. De huidig geldende kaart Wav heeft een besluitvormingstraject op grond van de Algemene wet bestuursrecht doorlopen en is getoetst bij de Raad van State. Hieruit kan een status voor de op kaart staande gebieden worden afgeleid. Dat de kaart Wav als uitgangspunt wordt gebruikt voor de opbouw van de nieuwe kaart Wav betekent evenwel niet dat het als dogma wordt gebruikt. Als voorbeelden op basis waarvan de huidige kaart als uitgangspunt kan worden bijgesteld kunnen op dit moment worden benoemd:

- a. Voorkomende digitaliseringfouten, die het op te stellen afwegingenkader negatief kunnen beïnvloeden, zullen worden besproken en kunnen leiden tot een herstel van de aangetroffen fout(en);
- b. Nieuwe inzichten ten aanzien van gebruikte informatie bij de totstandkoming van de huidige geldende kaart Wav kan, na beoordeling en bespreking, aanleiding zijn voor het aanpassen van de huidige kaart Wav voor de toepassing binnen dit proces.

Als randvoorwaarde bij het hierboven onder 'a' en 'b' gestelde geldt het volgende:

- o het eventueel aanpassen van de uitgangssituatie mag geen negatieve externe invloed tot gevolg hebben;
- o De externe werking van de kaart Wav (d.d. 14 december 2004) blijft ongewijzigd tot het moment dat PS een besluit heeft genomen ten aanzien van de aan te wijzen zeer kwetsbare gebieden, ongeacht de aanpassingen die in dit proces op de kaart worden aangebracht.

2.3. Projectbeheersing

2.3.1. Planning en fasering

Fase 1; Starten

Product	startdatum	einddatum	uren
Projectvoornemen		10-10-2007	

Fase 2; Voorbereiden

Product	Geplande startdatum	Geplande einddatum	Geplande uren
Projectplan (procesmatig)		Vast te stellen op 5 maart 2008	
Totaal			

Fase 3; Uitvoeren

Product	Geplande startdatum	Geplande einddatum	Geplande uren
Plan van aanpak, deel 1 (inhoudelijke uitwerking van en toelichting op de Wav)		5 maart 2008	
Plan van aanpak, deel 2 (invulling en beschrijving van de te maken keuzes, het afwegingenkader)		Mei/juni 2008	
Vervaardigen diverse werkkaarten		Doorlopend	
Beschrijven van inhoudelijke afwegingen ten aanzien van gebieden die wel of niet worden aangewezen		Doorlopend	
Uitvoeren van diverse (scenario)berekeningen		juni 2008	
1 ^e Conceptvoorstel Kaart Wav		juni 2008	
Totaal			

Fase 4; Afronden

Product	Geplande startdatum	Geplande einddatum	Geplande uren
Eindversie van de kaart met zeer kwetsbare gebieden		september 2008	
Eindrapportage met kaart Wav		September 2008	
Opstellen aanbiedingsnota voor GS		september/oktober 2008	
Totaal			

Het proces is schematisch in een tijdlijn weergegeven in een apart document. Dit document is als bijlage 1 bij dit voorstel gevoegd. In deze tijdlijn zijn de diverse vergadermomenten van de verschillende betrokken gremia weergegeven. In bijlage II (communicatieplan) is de planning gecombineerd met de te voorziene communicatiemomenten en is ook gekeken naar de taken van GS en PS, na afronding van het advies van de stuurgroep Wav.

Het project is ten einde op het moment dat GS het eindvoorstel (=conceptbesluit), inclusief de zienswijzen die zijn ontvangen na de terinzagelegging, formeel heeft overgedragen aan PS. Op dat moment is de taak van de stuurgroep en de projectgroep ten einde en is het de taak van PS om de zeer kwetsbare gebieden aan te wijzen, rekening houdend met het gegeven advies. Alhoewel na overdracht van de gegevens door GS aan PS het project feitelijk is beëindigd, is het verstandig om zowel de projectgroep als de stuurgroep slapend voort te laten bestaan. Op het moment dat PS aanvullende informatie nodig heeft van een van beide, kan daarin beter en sneller worden voorzien.

Het streven is er op gericht om voor de zomerperiode van 2008 een eerste concept van de nieuwe kaart Wav gereed te hebben. Dit betekent dat de stuurgroep in de maand juni 2008 het eerste concept zal worden voorgelegd. Naar aanleiding van de bevindingen van de stuurgroep zal het concept, indien nodig, in de zomerperiode verder worden vervolmaakt. In september is voorzien om het eindconcept ter besluitvorming voor te leggen aan de stuurgroep.

Het door de stuurgroep geaccordeerde eindvoorstel moet vervolgens ter besluitvorming aan GS worden aangeboden. Als GS positief over het voorstel besluit zal het ter visie worden gelegd en kunnen belanghebbenden hun visie op het besluit van GS geven. Na deze periode zal het (concept)besluit van GS tezamen met de ingekomen zienswijzen worden doorgezonden aan PS. Dan is het de beurt aan PS om een besluit te nemen.

Wanneer de boven omschreven deadlines ten aanzien van het 1^e en/of het eindconcept niet kunnen worden gehaald, zal de stuurgroep daar zo spoedig als mogelijk van op de hoogte worden gesteld door de projectleider, namens de projectgroep.

Een van de storende factoren in het tijdschema is het eventueel te houden (aanvullende) veldonderzoek naar Rode lijstsoorten, die al dan niet voorkomen in bepaalde voor verzuring gevoelige gebieden. De keuze om onderzoek te verrichten zal op enig moment moeten worden gemaakt. De beschikbaarheid en bruikbaarheid van het huidige inventarisatiemateriaal zal hiervoor de doorslag moeten geven. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden omtrent de noodzaak en wenselijkheid van eventueel aanvullende veldinventarisaties. Hierbij is het van belang om te weten dat de expertise schaars is en onderzoeken vaak seizoensgebonden zijn. Een onderzoek naar voorkomens van bijvoorbeeld paddenstoelen die op de Rode Lijst staan opgenomen, moet worden uitgevoerd in het najaar. De noodzaak voor aanvullend veldonderzoek zal pas in de loop van het project duidelijk worden. De voorlopige conclusie is dat een besluit tot uitvoeren van aanvullend onderzoek de looptijd van het project zal beïnvloeden.

2.3.2. Geïdentificeerde risico's

De nu geldende Drentse kaart Wet ammoniak en veehouderij is in 2004 vastgesteld door GS. Hier is een traject aan vooraf gegaan dat meerdere jaren heeft geduurd. De kaart moest van de grond af aan worden opgebouwd. Het vaststellen van de kaart is uiteindelijk gelukt, maar het proces heeft veel politieke en maatschappelijke onrust tot gevolg gehad.

De belangen van natuur- en milieuorganisaties verschillen ten opzichte van de belangen van de landbouwsector. Ook in het huidige project zijn die verschillende belangen aanwezig, maar wordt reeds in het voortraject continu overleg gepleegd om de belangen in samenhang tot elkaar af te wegen. Door alles open en eerlijk met elkaar te bespreken en af te wegen wordt het risico op politieke en maatschappelijke onrust tot een minimum beperkt. Dit sluit ook naadloos aan bij de ervaringen die zijn opgedaan in het proces van de Klankbordgroep Wav. In de Klankbordgroep is door de LTO –

Noord en Milieufederatie Drenthe gezamenlijk opgetrokken en is gewerkt via een gezamenlijk onderschreven tweeledige doelstelling, namelijk:

- bescherming van waardevolle natuur tegen ammoniakdepositie
- ontwikkelings- en keuzemogelijkheden voor veehouderijbedrijven met toekomstperspectieven.

Er is in de nieuwe wet een goede waarborg opgenomen die moet zorgen voor een beter draagvlak van het eindresultaat. In de wet is namelijk beschreven dat de voorbereiding van het besluit ten aanzien van het aanwijzen van gebieden kleiner dan 50 ha in gezamenlijkheid dient plaats te vinden met lokaal en regionaal betrokken belangenbehartigers. Binnen dit project is er bewust voor gekozen om bij alle voorliggende vraagstukken, de betrokken belangenorganisaties via de vastgestelde projectstructuur actiever te betrekken. De meest direct betrokken organisaties zijn opgenomen in zowel de stuurgroep als de projectgroep. In een vertrouwde en besloten procesomgeving wordt zodoende toegewerkt naar een eindresultaat waar iedere deelnemer zich in kan vinden.

2.3.3. Communicatie

Het proces is onderhevig aan spanningen door de verschillende belangen. Om een juiste afweging tussen belangen te kunnen maken is goede communicatie in de vorm van dialoog te prefereren. Inzet is een eerlijk en open proces waarbij de inbreng van die belangen cruciaal is. Binnen de stuurgroep en de projectgroep zijn die belangen grotendeels vertegenwoordigd.

Voorwaarden voor een goed eindresultaat zijn overeenstemming over het proces, een helder einddoel en eenduidige spelregels. Nadat hierover afspraken zijn gemaakt kan de inhoud worden opgepakt. Maatwerk wordt toegepast waar nodig. De focus van de communicatie ligt bij de betrokken partijen en ondernemers. De woordvoering namens de stuurgroep ligt primair bij de voorzitter. Dit betekent dat niet zelfstandig door deelnemers aan het project of hun organisatie naar buiten wordt getreden over de inhoud van het te doorlopen proces. Door gezamenlijk naar binnen toe te opereren en gezamenlijk naar buiten te communiceren wordt voorkomen dat krachten van buiten de te voeren discussies gaan beïnvloeden.

Bijlage II, behorend bij dit procesplan, is een op basis van het projectplan en de bijbehorende planning uitgewerkt communicatieplan.

2.3.4. Voortgangsrapportage

De projectleider rapporteert over de voortgang van de projectgroep aan de stuurgroep op de volgende momenten.

1. Vaststellen van projectplan

Het projectplan, dat zich richt op de inrichting van het proces, zal door de projectgroep worden voorgelegd aan de stuurgroep. Dit projectplan heeft tot doel om voor iedere deelnemer helder te krijgen wat het proces inhoudt, wie er bij zijn betrokken, wat de verantwoordelijkheden zijn van betrokkenen, de rolverhoudingen enz. Het is belangrijk om bij de start van het inhoudelijke traject een gelijkgestemde uitgangssituatie te hebben.

2. Vaststellen van het plan van aanpak

Na het vaststellen van het projectplan voor het procesgedeelte zal de projectgroep van start gaan met het opstellen van het inhoudelijke plan van aanpak. Wanneer dit plan van aanpak gereed is, zal het in delen ter besluitvorming aan de stuurgroep worden voorgelegd. In deel 1 van het plan van aanpak

wordt beschreven en toegelicht hoe de Wet ammoniak en veehouderij is opgesteld en binnen welke randvoorwaarden de provincie moet opereren. In deel 2 van het plan van aanpak worden de noodzakelijk te maken beleidsinhoudelijke afwegingen beschreven. De beleidsinhoudelijke afwegingen worden in gezamenlijkheid bepaald en beschreven. Een belangrijk moment, waar nog de mogelijkheid bestaat om inhoudelijk aan te sturen op een andere koers. De uitkomst van dit beslismoment zal grotendeels bepalend zijn voor de verdere werkzaamheden van de projectgroep. Dit document zal de inhoudelijke kaders stellen waarbinnen de projectgroep zal opereren.

3. Inhoudelijk conceptvoorstel

Op het moment dat de stuurgroep akkoord is met het plan van aanpak zal de projectgroep starten met het maken van de in dit document beschreven producten en subproducten. Wanneer deze producten gereed zijn, is er sprake van een voorstel van de nieuwe kaart Wet ammoniak en veehouderij. Bij dit voorstel wordt de nieuwe conceptkaart aan de stuurgroep voorgelegd, inclusief een verkenning van de uitwerking die de conceptkaart in de praktijk zal hebben. Op basis van het onderbouwde voorstel kan de stuurgroep aangeven of de producten voldoen aan de wensen en verwachtingen.

Indien ja, dan zullen de producten definitief worden gemaakt en ter vaststelling opnieuw aan de stuurgroep worden voorgelegd.

Indien nee, dan zullen de nieuwe opdrachten van de stuurgroep worden uitgewerkt door de projectgroep en in een later stadium opnieuw worden voorgelegd. Op basis van de nieuwe stukken zal de stuurgroep dan worden voorgesteld een besluit te nemen.

3. Team (wij)

3.1. Projectorganisatie

Meerdere afdelingen binnen de provinciale organisatie zijn bij het project betrokken. Alle mogelijk betrokken afdelingen zijn benaderd om deel te nemen aan het project, dan wel op te treden als agendalid. Gewerkt zal worden met een reeds door GS ingestelde stuurgroep en een projectgroep. De stuurgroep bestaat uit de volgende personen:

• Gedeputeerde landbouw namens GS (vz)	Dhr. R. Munniksma
• Wethouder namens Drentse gemeenten	Dhr. E. Dolging (Midden-Drenthe)
• Bestuurder LTO-Noord	Dhr. H. Brink
• Bestuurder Drents Agrarisch Jongeren Kontakt	Dhr. B. Wiekema
• Directielid van Milieufederatie Drenthe	Dhr. R. Hoekstra

Agendalid

• Gedeputeerde milieu	Mevr. T. Klip-Martin

Tijdens de vergaderingen van de stuurgroep zal de projectleider aanwezig zijn om de verbinding te kunnen leggen tussen de projectgroep en de stuurgroep. Indien nodig kunnen ook andere leden van de projectgroep gevraagd worden aanwezig te zijn bij de stuurgroepvergadering. Hierbij kan met name worden gedacht aan technische ondersteuning in het kader van het tonen GIS-bewerkingen en informatie omtrent opbouw van kaartmateriaal.

De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de in de stuurgroep vertegenwoordigde organisaties. De projectgroep bestaat uit een vaste kern, maar zal afhankelijk van voorliggende vraagstukken kunnen worden aangevuld met andere betrokkenen c.q. belangenbehartigers. Te denken valt hierbij aan vertegenwoordigers namens bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, een gemeente waarbinnen een specifiek probleem speelt enz. Ook is het mogelijk dat, afhankelijk van een bepaald probleem, een andere vertegenwoordiger namens de interne provinciale organisatie aanschuift.

De samenstelling van de projectgroep en de agendaleden is om te starten als volgt:

Interne deelnemers	Afdeling² / Bureau	Taak/specialiteit
• A. Venekamp	DO	Projectleider/beleidsmedewerker
• M. van Burg	DO	Gegevensbeheer/GIS-taken bodem
• A. Dijkstra	RO	Natuur en landschap (flora/fauna)
• W. Wesseling	RO	Ammoniak/Natura 2000
• S.J. Boer	Bureau Bestuurszaken	Communicatie adviseur
Externe deelnemers		Organisatie
• J. van de Berg		Milieufederatie Drenthe
• R. Visser		LTO-Noord
• J. Troff		Gemeente Midden-Drenthe
• P. Rietsema		Gemeente Westerveld
Agendaleden		
• A. Anema	RO	Ruimtelijke ordening
• J. Dijksterhuis	SEO	Economie i.r.t. landbouw
• A. v/d Vijver	RO	Ontwikkeling EHS

3.2. Taak, rol en verantwoordelijkheden

Opdrachtgever	Taak en verantwoordelijkheden
R. Munnikma	Opdrachtgever namens GS
Gedelegeerd opdrachtgever	Taak en verantwoordelijkheden
E. Bregman	Teamcoördinator bodembescherming
Portefeuillehouder	Taak en verantwoordelijkheden
R. Munnikma	Verantwoordelijk gedeputeerde landbouw en natuur
T. Klip-Martin	Verantwoordelijk gedeputeerde milieu
Stuurgroep	Taak en verantwoordelijkheden
R. Munnikma	Voorzitter en afgevaardigde van GS van Drenthe
H. Brink	Lid en vertegenwoordiger namens LTO-Noord
R. Hoekstra	Lid en vertegenwoordiger namens Milieufederatie Drenthe
B. Wiekema	Lid en vertegenwoordiger namens de DAJK
E. Dolfing	Lid en vertegenwoordiger namens de VNG

² De interne reorganisatie van de provincie Drenthe heeft geleid tot nieuwe afdelingen met nieuwe namen. De hierboven gebruikte afkortingen van afdelingen hebben de volgende betekenis:

DO = Duurzame Ontwikkeling
 RO = Ruimtelijke Ontwikkeling
 SEO = Sociaal-Economische Ontwikkeling

Projectteam	Taak, rol en verantwoordelijkheden
A. Venekamp	Voorzitter, projectleider namens de provincie, procesbewaking en tevens inhoudelijk beleidsverantwoordelijk
M. van Burg	Specialist gegevensbeheer en GIS-taken, belast met het maken van kaarten en het in beeld krijgen en brengen van benodigde informatie.
A. Dijkstra	Deskundige op het gebied van flora/fauna, vertegenwoordiger namens de afdeling Ruimte en belast met verstrekken van benodigde kennis en informatie van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
W. Wesseling	Deskundig op het gebied van ammoniak/veehouderij/Natura 2000. Belast met het leveren van inhoudelijke kennis en belangenafweging van afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.
S.J. Boer	Communicatieadviseur, belast met de organisatie van de communicatie ten aanzien van dit project, tevens woordvoeder van gedeputeerde Munniksma.
J. van den Berg	Lid van het team namens Milieufederatie en de overige natuur- en milieuorganisaties. Belast met het leveren van kennis en informatie van en naar haar organisatie(s).
R. Visser	Lid van het team namens LTO-Noord en de overige landbouwbelangenorganisaties. Belast met het leveren van kennis en informatie van en naar haar organisatie(s).
J. Trof	Lid van het team namens de Drentse gemeenten en de eigen gemeente Midden Drenthe. Belast met het leveren van kennis en informatie van en naar haar organisatie.
P. Rietsema	Lid van het team namens de Drentse gemeenten en de eigen gemeente Westerveld. Belast met het leveren van kennis en informatie van en naar haar organisatie.
Projectondersteuning	Taak en verantwoordelijkheden
G. Bakker-ten Wolde	Projectondersteuning, opstellen afsprakenlijsten, beleggen van vergaderingen, verspreiden van agenda's en stukken

3.3. Overlegvormen

Type overleg	Frequentie	Samenstelling
Projectgroep intern	Ad-hoc in voorkomende gevallen	Interne leden projectgroep
Projectgroep	Gemiddeld 1 keer per maand	Interne en externe leden projectgroep
Stuurgroep	Gemiddeld 1 keer per kwartaal	Alle leden van de stuurgroep

4. Individu (ik)

Initiatiefnemer

Naam : Arnout Venekamp
Functie : Beleidsmedewerker/projectleider
Belang³: n.v.t.

Opdrachtgever

Naam : R. Munniksmā
Functie : Lid van GS, portefeuillehouder landbouw en natuur
Belang¹: n.v.t.

Gedelegeerd opdrachtgever

Naam : E. Bregman
Functie : Teamcoördinator bodembescherming
Belang¹: n.v.t.

Opdrachtnemer

Naam : Arnout Venekamp
Functie : Beleidsmedewerker/projectleider
Belang¹: n.v.t.

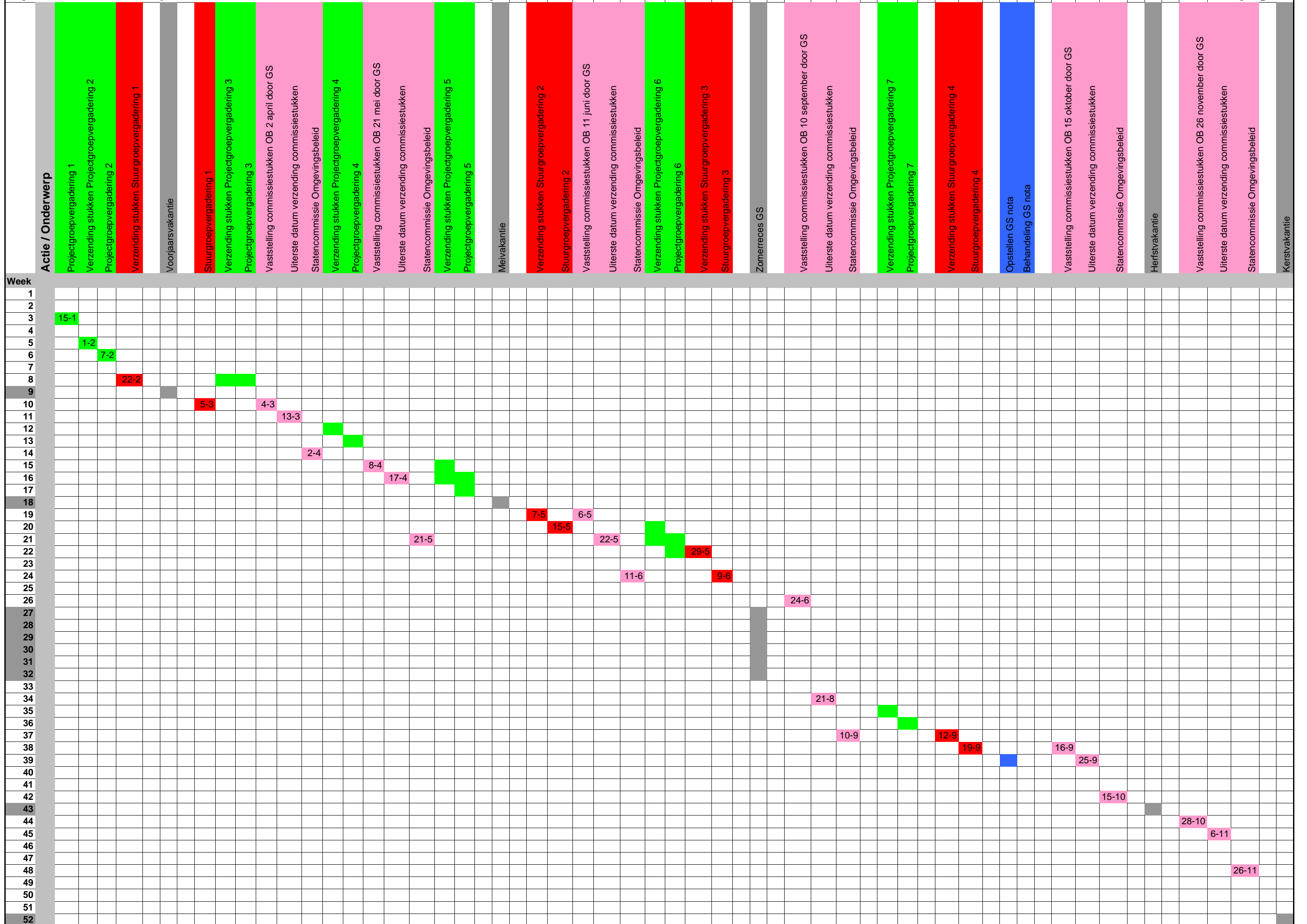
Trekker van deze fase

Naam : Arnout Venekamp
Functie : Beleidsmedewerker/projectleider
Belang¹: n.v.t.

---

³ Als het iemand betreft van buiten onze eigen organisatie, vul je hier het belang in dat hij/zij heeft bij het initiatief en zijn/haar relatie tot de provincie.

Communicatieplan aanpassen kaart Wet Ammoniak en Veehouderij**Uitgangspunten en doelen**

Bij het aanpassen van de WAV-kaart is besloten het veld actief te betrekken bij de voorbereidingen. Door gezamenlijk te werken aan een advies voor GS ontstaat een helder en gedragen afwegingskader ten behoeve van definitieve besluitvorming in de Drentse Staten.

Een dergelijke belangenafweging verdient helderheid ten aanzien van proces en inhoud.

Belanghebbenden, agrarische ondernemers, terreinbeheerders en andere belangenbehartigers van landbouw en natuur, die te maken krijgen met de gevolgen van aanpassing van de WAV-kaart hebben recht op juiste, complete en heldere informatie over het proces, het afwegingskader en het resultaat. Ook PS, die uiteindelijk aanwijzingsbevoegd zijn, moet op de hoogte gesteld worden van de start en het verloop van het proces.

Communicatie heeft primair tot doel dit proces te ondersteunen. Voor een goed eindresultaat is een goed proces noodzakelijk. Die is het best gewaarborgd wanneer discussie eerst plaatsvindt binnen het project om pas daarna, als GS een ontwerpbesluit nemen, de discussie publiekelijk te maken via de wettelijk verplichte mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Op deze wijze kan de stuurgroep in een afgeschermd omgeving (een 'snelkookpan') de adviserende rol het meest optimaal waarmaken. Hierbij hoeft geen volledige radiostilte te vallen. Informatie over proces, planning en de spelregels zijn voorhanden op basis van het projectplan.

Planning en ijkpunten:

5 mrt '08	stuurgroep stelt procesplan vast
11 mrt '08	GS nemen het projectplan voor kennisgeving aan en sturen dit door aan de staten
2 apr '08	commissie Omgevingsbeleid
sept '08	stuurgroep stelt advies aanpassing WAV-kaart vast
okt '08	GS stellen advies aanpassing WAV-kaart vast
okt/nov '08	Aangepaste WAV-kaart ligt gedurende 6 weken ter inzage t.b.v. zienswijzen
nov '08	GS nemen kennis van nota van zienswijzen en sturen die met advies aan staten
dec '08	staten stellen WAV-kaart op basis van advies GS en ingekomen zienswijzen vast
2009	minister van LNV neemt goedkeuringsbesluit
2009	na goedkeuring LNV gedurende 6 weken mogelijkheid indienen van beroep.

Relevante doelgroepen

Provinciale staten	stelt de nieuwe WAV-kaart vast, zijn aanwijzingsbevoegd
Gedeputeerde staten	beleidsvoorbereider voor staten
2 ^e kamer	opdrachtgever (wetgever)
Ministerie van LNV	beslissers via goedkeuringsbesluit
Europa	(indirect) belanghebbende
Omringende provincies	belanghebbenden
Gemeenten	belanghebbenden
Agrarische belangen	belanghebbende
Milieufederatie	belanghebbende
Agrarische ondernemers	belanghebbenden
Terreinbeheerders	belanghebbenden
Inwoners provincie	geïnteresseerden – belanghebbenden
Media	geïnteresseerde

Spelregels voor de communicatie

- Communicatie t.b.v. het project verloopt via de stuurgroep Wav;
- Zolang de stuurgroep bestaat, beslist deze welke producten binnen het project extern beschikbaar komen en op welk tijdstip. De communicatieadviseur binnen het project adviseert hierover en coördineert publicaties en/of presentaties;
- De voorzitter van de stuurgroep is gedurende het project tot de vaststelling van het advies door GS woordvoerder namens de stuurgroep richting de media;
- Indien de situatie daarom vraagt wordt ter plekke met veehouders en/of grondeigenaren gekeken naar de situatie. De voorzitter van de projectgroep is initiator van een dergelijk contact, projectgroepleden en/of stuurgroepleden kunnen deel uitmaken van een delegatie. Doel in zo'n geval is om informatie in te winnen t.b.v. de aanpassing van de WAV-kaart;
- Informatie is feitelijk en betrouwbaar;
- Alle communicatie tussen de deelnemers over de aanpassing van de WAV-kaart verloopt via de project- en/of stuurgroep;
- PS hebben als besluitvormend orgaan recht op informatie gedurende het proces. Die informatie heeft betrekking op planning en procedure. PS hebben recht op een compleet, integraal advies dat is opgesteld door de stuurgroep.
- Alle informatie die naar PS wordt gecommuniceerd is openbaar en kan door een iedere deelnemer aan het proces aan de eigen achterban via eigen medium worden gepresenteerd. Communicatieberichten door betrokkenen worden in alle gevallen wel vooraf afgestemd met projectleider en/of betrokken communicatieadviseur van provincie Drenthe.

Communicatieplanning

11 mrt '08	provincie verspreidt op basis van het projectplan een persbericht over de start van project aanpassing WAV-kaart inhoudelijk: werkwijze, procedure en planning. Doel: belanghebbenden en stakeholders zijn op de hoogte van het project en de procedure. Persbericht wordt voorgelegd aan stuurgroep en GS.
13 mrt '08	vastgestelde projectplan wordt toegezonden aan de commissie voor omgevingsbeleid. PS worden hiermee geïnformeerd over proces, planning en 'spelregels'
2 apr '08	presentatie projectplan in commissie Omgevingsbeleid door projectleider
Sept '08	Naar aanleiding van de vaststelling door GS van het advies aanpassing WAV-kaart presenteert de stuurgroep de inhoud aan de media aan de hand van een persbericht of – indien dit voldoende nieuwswaarde heeft – middels een mondelinge toelichting op de ontwerpkaart. De WAV-kaart wordt 'in concept' ook gepubliceerd op de website www.drenthe.nl
Okt/nov '08	Het vaststellingsbesluit van GS zal ter visie worden gelegd. Belanghebbenden kunnen binnen een termijn van 6 weken zienswijzen indienen bij de provincie.
Nov '08	Op basis van de ingediende zienswijzen en de doorgeleiding van zienswijzen door GS naar PS wordt een persbericht uitgebracht (dit moet wel voldoende nieuwswaarde hebben)
26 nov '08	statencommissie Omgevingsbeleid
17 dec '08	Vaststelling WAV-kaart door PS